

ONDERWIJS
IDENTITEIT +

LVGS

Vereniging voor christelijk onderwijs

Reactie van ISBO, LVGS, VBS, Verus, VGS en VKO op de internetconsultatie over het wetsvoorstel samenwerkingsschool

Het wetsvoorstel bevat in de kern twee onderdelen: een deel gaat over de getalscriteria (leerlingaantallen) waarbij een samenwerkingsschool gevormd kan worden en een deel gaat over de bestuurlijke vormgeving van de samenwerkingsschool.

Bovengenoemde organisaties zijn van mening dat de getalscriteria in het wetsvoorstel (opheffingsnorm + 60) indruisen tegen de grondwettelijke notie dat de samenwerkingsschool een uitzondering is op het bestaande duale stelsel. Als gevolg van dit voorstel lijkt de samenwerkingsschool steeds minder als uitzondering te fungeren. Het voorstel betekent dat in dichtbevolkte gebieden samenwerkingsscholen van 260 + ((minimaal 200 (afgezien van instandhoudingconstructies) tot de grootste school in de omgeving) = 460 tot 1000 of meer leerlingen gevormd kunnen worden. Daarmee schiet het voorstel z'n doel voorbij. Als alternatief doen we de suggestie het huidige artikel 17d lid 2 (scholen die binnen 6 jaar worden bedreigd) te handhaven en daar een extra mogelijkheid aan toe te voegen voor die situaties die niet aan dit criterium voldoen. Van deze extra mogelijkheid kunnen schoolbesturen gebruik maken wanneer één van bij de fusie tot samenwerkingsschool betrokken scholen bezocht wordt (in het eerste of tweede schooljaar voorafgaand aan de fusie) door zestig of minder leerlingen boven de minimale opheffingsnorm van 23 tot 0 leerlingen boven de maximale opheffingsnorm van 200 leerlingen. Tussen deze twee opheffingsnormen wordt een lijn berekend waardoor voor iedere opheffingsnorm en dus voor iedere gemeente een 'samenwerkingsschoolnorm' wordt gecreëerd. Op deze manier kan per gemeente gekeken worden welke schoolgrootte toereikend is voor de vorming van een samenwerkingsschool. Deze methodiek sluit naadloos aan bij de bestaande stichtings- en instandhoudingsystematiek waar iedere vijf jaren opnieuw, op grond van demografische kerncijfers, nieuwe normen worden berekend.

Hiermee wordt recht gedaan aan de wens van veel scholen en besturen om een minimale schoolgrootte te realiseren van ca. 80 leerlingen (zoals ook in de MvT staat verwoord). Samenwerkingsscholen kunnen gevormd worden wanneer sprake is van krimp maar waar niet direct scholen worden bedreigd. Tegelijk zal in de dichter bevolkte gemeente de marge steeds geringer worden. Daarmee sluit dit voorstel beter aan bij het regeerakkoord dat alleen spreekt over krimpgebieden waarin alle vormen van samenwerking mogelijk moet zijn. Tot slot sluit dit voorstel aan bij de systematiek van stichting en instandhouding.

Wat betreft de bestuurlijke vormgeving van de samenwerkingsschool zijn we tegen de in het wetsvoorstel gecreëerde mogelijkheid om een samenwerkingsschool onder te brengen bij een stichting voor openbaar onderwijs. Wij delen de mening van de hoogleraren onderwijsrecht dat dit in strijd is met de grondwet.

Ook trekken we de conclusie op grond van wetsvoorstel en MvT dat een besturenfusie (ongeacht welke) die 'noodzakelijk' is voor de vorming van een samenwerkingsschool NIET toetsplichtig is bij de CFTO, maar een samenwerkingsbestuur dat wordt gevormd zonder dat daarbij meteen een samenwerkingsschool ontstaat WEL valt onder de vereisten van de fusietoets. Het wellicht onbedoelde neveneffect is dat op deze wijze het vormen van een samenwerkingsschool een 'tool' wordt om de fusietoets te ontduiken. Daarmee wordt het vormen van een samenwerkingsschool bevorderd en ook dit is niet overeenkomstig de bedoeling van de grondwetswijziging die tot doel had de samenwerkingsschool bij uitzondering mogelijk te maken. Daarnaast lijkt dit een vrijbrief te zijn voor ongecontroleerde bestuurlijke schaalvergroting waarin de fusietoets een eigen rol heeft.

Als het gaat om het toezicht door de gemeenteraad vinden wij dat de raad 'slechts' toezicht dient te houden op het karakter van het openbaar onderwijs en vragen rond stichting en sluiting van openbare scholen. De vraag of er 'in elke gemeente van overheidswege voldoende openbaar onderwijs wordt gegeven in een genoegzaam aantal openbare scholen' is overigens het recht op openbaar onderwijs van een voldoende niveau, op de zekerstelling van kwalitatief goed openbaar onderwijs.

We zijn tegen de verplichte vorming van wettelijk voorgeschreven identiteitscommissies. Identiteitscommissies worden ook nu al met een zekere regelmaat ingesteld. Het is echter een bevoegdheid van het schoolbestuur en gebeurt geheel op vrijwillige basis waarbij het schoolbestuur in goed overleg met de ouders taak en bevoegdheden vaststelt. Het door de wetgever verplicht stellen van een voorgeschreven identiteitscommissie grijpt diep in de eigen autonomie en in de het schoolbestuur toekomstige inrichtingsvrijheid. Voor een dergelijke ingreep bestaat geen ernstige noodzaak die als rechtvaardiging kan dienen. Bij de identiteitscommissie merken wij bovendien op dat uit gesprekken met schoolbesturen blijkt dat een dergelijke commissie vaak tot een papieren tijger verwordt en dat het schoolbesturen vrij moet zijn zelf te bepalen hoe zij effectief invulling willen geven aan de identiteit van de onder hun verantwoordelijkheid functionerende school, al dan niet zijnde een samenwerkingschool. We voelen ons daarin gesteund door prof. mr. dr. Pieter Huisman die in een recent artikel in School en Wet van oktober 2014 (pagina's 9 t/m 14) deze commissie 'gekunsteld' noemt.

Uit voorgaande blijkt dat we ons niet kunnen vinden in de onder dit voorstel liggende idee, toegelicht in de MvT (pag. 7, kopje uitgangspunten voor het wetsvoorstel) om het vormgeven van de bij de grondwetswijziging op bestelniveau geformuleerde uitgangspunten thans in belangrijke mate te verschuiven naar het niveau van de individuele school. De rechtspersoon, als bevoegd gezag van de school eindverantwoordelijk voor het aangeboden onderwijs, is en blijft in ons grondwettelijk onderwijsbestel een belangrijk ankerpunt voor de borging van de vrijheid van onderwijs.

De status van het nieuwe artikel 17d is ons onduidelijk. Het lijkt erop dat dit een soort algemeen beschrijvend artikel wordt waarin staat vermeld wat onder een samenwerkingschool wordt verstaan en waar de overige artikelen waarin de bestuurlijke positie van de samenwerkingschool wordt beschreven, aan moeten voldoen.

Daarnaast hebben we nog de volgende vragen:

- wat wordt verstaan onder 'stichting' in het voorgestelde artikel 17d, lid 1 WPO ("door een stichting")
- waarom is anders dan in de huidige regeling voor de samenwerkingschool, geen 'taakverwaarlozingsregeling' voor het bijzonder onderwijs opgenomen (tweede volzin huidige artikel 17d, negende lid WPO is in het voorgestelde artikel 17d tiende lid WPO vervallen)?
- artikel 17, tiende lid behoeft verheldering. Is het 'en' of kan het ook 'of' zijn?

Tot slot vinden we dat er ook een advies van de Onderwijsraad, die historisch gezien bij uitstek de behandeling van dit soort vraagstukken tot taak heeft, op dit wetsvoorstel moet komen.

Contactpersoon:

Verus

t.a.v. Wout Neutel

Postbus 381

3440 AJ Woerden

06 22 92 19 74